

Rumunija namerava skleniti trgovinski dogovor z Nemčijo

Armada pol milijona mož zastražila meje. Več sto ogrskih kmetov izgnanih iz Rumunije po zasegi imetja. Ogrska poslala nove čete v Rutenijo. Hitler pozdravljen v Berlinu kot zmagovalac. Anglija in Francija protestirata proti podjarmljenju češke republike

Bukarešta, Rumunija, 20. marca. — Rumunija se pripravila na kapitulacijo pred diktatorjem Hitlerjem, zaeno pa je mobilizirala armado 500,000 mož, ki je zastražila mejo in bojnata oljna ter žitna polja. Predsednik vlade je izjavil, da se Rumunija zaveda, da mora dati trgovinske koncesije nacistični Nemčiji in da bo to tudi storila, če ne bodo izpolnili pogojev. Poročilo je, da Rumunija dobila ultimatum iz Berlina, ker je pretrgala pogajanja z Nemčijo, so uradni viri zanikali. Pogajanja se bodo danes obnovila in gotovo je, da se bo Rumunija uklonila pred Hitlerjem v zameno za varovanje nedotakljivosti svoje ozemlja.

Predno je Hitlerjeva oborožena sila okupirala Češkoslovaško in imela Rumunija zavezništvo v češki republiki. Nenapadljiva pogodba, s katero sta bili državi povezani, je bila vzrok, da Rumunija ni utrdila meje ob Češkoslovaški. Zdaj se je sila spreminila in Rumunija pretežno nevarnost s strani Nemčije in Ogrske. Slednja je že večkrat zahtevala, da mora Rumunija vrniti ogrsko ozemlje, ki ji je dobila po svetovni vojni.

Beregszasz, Ogrska, 20. marca. — Več sto ogrskih kmetov iz Rumunije, izgnanih iz Rumunije, je večerj prekorajilo mejo in stopilo na rutensko ozemlje. Te kmete je Rumunija razlatala pred izgonom. Ogrske čete, ki so zadnji teden okupirale Rutenijo, so poslale kmete v notranjost dežele.

Koncentracija madžarske oborožene sile se nadaljuje v Ruteniji. Več novih čet je bilo poslanih tja v zadnjih 24 urah.

Berlin, 20. marca. — Diktator Hitler se je večerj vrnil v Berlin kot zmagovalac po obisku v Češki in Moraviji, ki sta prišli pod "protektorat" nacistične Nemčije. Topovi so grmeli diktatorja v pozdrav in v vseh cerkvah so zvonili zvonovi. Ogromna množica je poveljevala Hitlerja kot ustvaritelja Velike Nemčije.

Ovacije so bile v tolažbo Hitlerju, niso pa mogle zakriti dejstva, da je protest Anglije in Francije proti okupaciji Češke in Moravije alarmiral diktatorja. Angleski premier Chamberlain je v svojem govoru zadnji petek napadel Hitlerja, obenem pa ga je posvaril, da se bo Velika Britanija borila, če bo skušal raztegniti dominacijo nad vso Evropo z oboroženo silo.

Angleski protest je razkačal nacistične. Berlinski list Voelkischer Beobachter je objavil vodnik, v katerem je med drugim rečeno, da Nemčija ne bo sklenila sporazuma z Veliko Britanijo, "če bo slednja ovirala naravni razvoj Nemčije." List je tudi zapretel s preklicem nemško-angleske mornarične pogodbe.

Nacisti se silno trudijo, da ustvarijo vtis, da je dr. Emil Hacha, zadnji predsednik češke republike, sam podpisal apel na Hitlerja, "naj zaščiti Češkoslovaško." Nacisti govorijo o nekrvavi reorganizaciji centralne Evrope, toda dunajski tisk je priznal, "da so neznane osebe napadle nemške vojske v Bratislavi, glavnem mestu Slovačije."

slanika Italije in Ogrske. Nacistični govornik je po radiu naglašal važnost tega dogodka in prijateljstvo med temi državami in Nemčijo.

Praga, 20. marca. — Parada 6000 do 8000 nemških vojakov na trgu sv. Venceslava je prvič demonstrirala moč nemških vojaških garnizij v tem bivšem glavnem mestu Češkoslovaške. Nemci so pozdravljali vojske, ko so paradirali pred generalom Schwedlerjem in generalom Blaskowitzem, militarističnim načelnikom Češke, toda domačini so opazovali parado molče.

Poveljstvo nacistične oborožene sile je pozvalo mlade Nemce na Češkem in v Moraviji, naj vstopijo v armado kot "prostovoljci". Slični apel je bil poslan vojaškim častnikom in podčastnikom, ki so služili v češki armadi.

Nacistična policija je večerj aretirala dr. Jana Kozaka, profesorja filozofije na praški univerzi in prijatelja bivšega češkega predsednika Beneša. Kozak je bil tudi poslanec v češkem parlamentu.

Berlin, 20. marca. — Okrog 80,000,000 Nemcev je še zunanji Nemčije, se glasi pravkar objavljeno uradno poročilo. Ena tretjina teh se nahaja na ozemlju bivše Nemčije in v bližini tega ozemlja. V Argentini je 1,300,000 Nemcev, Braziliji 600,000, Čileju 30,000, Kanadi 300,000, Sibiriji in v dolini ob reki Volgi, Rusija, 200,000, na Daljnem vzhodu 16,000 in v Združenih državah 8,000,000. Slednje število vključuje dva milijona oseb nemškega porekla, ki so bile rojene v Ameriki.

Mobilizacija francoskih rezervistov

Oborožena sila povečana na milijon mož

Pariz, 20. marca. — Kakor hitro je senat podelil premierju Daladierju diktatorsko oblast z 286 proti 17 glasovom, je bila sklicana izredna seja kabineta. Na seji so se člani kabineta izrekli za delno mobilizacijo rezervnih čet, ki bodo poslane na mejo ob Nemčiji kot svarilo Hitlerju, naj drži roke proč od Rumunije, zaveznice Francije. Delna mobilizacija ima demonstrirati, da bo Francija branila Rumunijo proti Nemčiji.

Daladier je že pozval 125,000 rezervistov pod zastavo, ampak to je šele začetek. Iz zanesljivih virov je prišla vest, da namerava Francija povečati svojo armado na milijon mož. Nadaljnjih 240,000 rezervistov bo kmalu pozvanih pod orožje.

Francija se boji, kakor vse kaže, Italije. Zdaj, ko je Hitler okupiral Češkoslovaško, bo Mussolini začel ponovno pritiskati na Francijo, da izsilil koncesije v francoskih kolonijah v Afriki.

Daladierjeva vlada je zavezla stališče, da morajo Francija, Velika Britanija in sovjetska Rusija dati vojaško pomoč Rumuniji, če jo bo napadla Nemčija. Z drugimi besedami pomeni to, da bodo te države napovedale vojno Nemčiji, če bodo Hitlerjeve čete invadirale Rumunijo.

Domače vesti

Čikaške vesti

Chicago, 20. marca. — Dne 18. marca sta bila civilno poročena Arley Božičnik in Margaret Krušič iz Arme, Kans., hči Martina Krušiča, tajnika društva 434 SNPJ. Obilo sreče! — Družina Walter Benson iz North Chicago je te dni dobila hčerko, kar pomeni, da je mladinski oddelek SNPJ dobil nove članice. Mati je članica SNPJ že 22 let. Cestitke!

V bolnišnici

Sheldon, Wis. — Žena Jakoba Garma se nahaja v bolnišnici, kjer je bila operirana v grlu in nosu.

Nov grob v Pueblu

Pueblo, Colo. — Dne 15. marca je tu umrl Joe Pugel (Grabnar), star 57 let in rojen v Višnjah pri Ambrusu na Dolenjskem. Tu je živel 40 let in zapuščal ženo in dva bratrance.

Nov grob v Little Fallsu

Little Falls, N. Y. — Pred kratkim je tu umrla Frances Sušman, vdova, stara 67 let. V Ameriki je živel 32 let in zapuščal tri pastorki in tri sestre v tej deželi.

Roparski napad v Pittsburghu

Pittsburgh, Pa. — Pred nekaj dnevi so bandite napadli rojaka Filipa Progarja na oglu Butler st. in 57. plice, ko se je pozno zvečer vračal domov. Vzel si mu \$12 v gotovini in ga tako pretepli, da so ga morali odvesti v bolnišnico. Njegova nenaradna denar ni bil njegov, temveč naročnina, ki jo je nakolektal za Glas Naroda.

Reševanje hrvatskega uprašanja

Sestanek med regentom in Mačkom

Belgrad, 20. marca. — Knez Pavle, regent Jugoslavije, je odšel v Brod, kjer se bo sestel z dr. Mačkom, voditeljem hrvaške kmetijske stranke. Na sestanku bosta govorila o zahtevah Hrvatov, ki so v borbi za avtonomijo.

Mačkov list Hrvatski Dnevnik je izšel v posebni izdaji. Pod naslovom "Kam se obrne Hrvatska" je objavil poročila iz tujemstva, v katerih je rečeno, da se bo Maček obrnil na nemškega diktatorja z apelom, naj zaščiti

REVOLTA PROTI ROOSEVELTOVI POLITIKI

Opozicija proti reviziji nevtralnostnega zakona

OBSDOBA OKUPACIJE ČEŠKE REPUBLIKE

Washington, D. C., 20. marca. — Medtem, ko se Rooseveltova administracija pripravlja na moralno in ekonomsko vojno proti nacistični Nemčiji, so se pričeli oglašati v kongresu kritiki Rooseveltove politike, ki ugotevajo, da je Zdržene države v evropsko vojno.

Washingtonska vlada bo danes poslala oster protest v Berlin proti priključitvi Češkoslovaške k Veliki Nemčiji. Državni podtajnik Sumner Welles je že zadnji teden obsodil nacistično okupacijo češke republike kot nepostaven čin.

Senator William Borah, član odseka za zunanje zadeve, se je izrekel proti načrtu glede revizije nevtralnostnega zakona. Načrt bo danes predložil senator Key Pittman, načelnik tega odseka.

Načrt predvideva odpravo embarga za pošiljanje orožja in bojnega materiala ter drugega blaga v vojno zapletenim državam. Velika Britanija in Francija bi dobivali ameriško orožje, če se bosta zapletli v vojno s totalitarnimi državami, ako bo zakon revidiran. Borah je za ppostritev embarga, da se bi mogla nobena država dobiti ameriškega orožja.

"Države so potrošile petnajst milijard dolarjev za oboroževanje v preteklem letu," je rekel Borah. "Narodi stokajo pod težo davčnega bremena. Dolžnost Amerike je, da drži svoje roke proč in ne pomaga ne z orožjem in ne s posojili državam, ki se pripravljajo na novo masno klanje."

Hrvate pred belgradsko vlado. List trdi, da bodo storjeni potrebni koraki glede rešitve hrvaškega problema, zanika pa vesti, "da bo Maček vzel zakon v svoje roke."

Beneš apelira na ameriški narod

Nacisti prelomili dano obljubo

Chicago, 20. marca. — "Na ameriški narod apeliram, naj ne tolerira pojmov in idej, ki zdaj dominirajo Evropo. V prihajajoči borbi za zmago duha nad sabljo bo Amerika igrala veliko vlogo. Bodite pripravljeni na konflikt in bodite močni vsi, ki verujete v demokracijo!"

S temi besedami je dr. Edvard Beneš, bivši predsednik češke republike, zaključil svoj govor po radiu, naslovljen američkem ljudstvu. Govor je bila prva Beneševa javna obsodba agresije nacistične Nemčije po monakovskem "sporazumu" in odkar je resigniral kot predsednik češke republike.

V svojem govoru je Beneš pojasnil zgodovino svojega naroda, njegovo težko geografsko pozicijo med Nemci in Madžari, njegovo dolgo borbo za svobodo in napore pri formiranju prave demokratske države po svetovni vojni.

"Od začetka smo se morali boriti za obstoj države," je rekel Beneš. "Diktatura ne more trpeti svobode poleg sebe. Nobena diktatura ne dovoljuje svobode in demokracije v svoji bližini. S podjarmljenjem Češkoslovaške je bila svoboda obglavljena. Diktatura ne pozna nobenih obveznosti, ker vlada in se vzdržuje na krmilu z oboroženo pestjo. Ona ne izpolni nobene obljube in ne respektira nobenega zakona. Verska in politična toleranca so ji tuji."

Beneš je omenil, da so bili Čehi pozvani, naj žrtvujejo kos svojega teritorija v interesu miru, po štirih velesilah, ki so jim zagotovile integralnost ostalega ozemlja, če bodo to storili. Zgodilo se je tako, toda Češkoslovaška je bila vseeno uničena. Nacistična Nemčija, ki je pozabila na vse obljube in garancije, je invadirala republiko z oboroženo silo. Zdaj vlada tam tajna nacistična policija in persekucija in terorizem sta v razmahu. Vse to je bilo storjeno v imenu miru v Evropi. Diktatura je zagotovila mir — mir na pokopališču.

Anglija bi rada ustavila Hitlerja

Ustanovitev protifašističnega bloka

London, 20. marca. — Velika Britanija se je odločila za ustanovitev protifašističnega bloka, da ustavi agresivnost Nemčije in Italije. Po seji članov Chamberlainovega kabineta je bilo naznanjeno, da bo zunanji ministar pozval poleg Francije, sovjetske Rusije in Amerike tudi Jugoslavijo, Turčijo, Bolgarijo in Rumunijo, naj se pridružijo bloku. Vprašanje je, kako daleč bo Velika Britanija šla, da ustavi nacistično ekspanzijo proti vzhodu.

Ivan Majski, ruski poslanik v Londonu, je bil že vprašan, ali je Sovjetska unija pripravljena sodelovati z Anglijo. Poslanika Amerike in Francije sta večerj konferirala z angleškim zunanjim ministrom Halifaxom, nakeri bo bilo naznanjeno, da bo Anglija sklicala konferenco, na kateri bo razprava o ustanovitvi protifašističnega bloka.

Londonski tisk poziva vlado, naj prisloži na pomoč Rumuniji, da jo reši pred ekonomsko dominacijo nacistične Nemčije.

Portland, Anglija, 20. marca. — Angleški častniki v tej angleški mornarični bazi so opozorili mornarje na resnost mednarodne situacije in jim svetovali, naj bodo pripravljeni na vse. Uradnega pojasnila o svarilu še ni.

RUSKA OBSODBA NACIJSKE OKUPACIJE ČEŠKE

Sovjetska vlada ne bo priznala aneksije

LITVINOV POJASNIL STALIŠČE

Moskva, 20. marca. — Sovjetska vlada je v noti, katero je Maksim Litvinov, komisar za zunanje zadeve, izročil grofu Schulenbergu, nemškemu poslaniku v Moskvi, izjavila, da sovjetska Rusija ne bo priznala aneksije Češkoslovaške po nacistični Nemčiji, zaeno pa je obsodila podjarmljenje kot "samovoljno, nasilno in agresivno akcijo."

Ruska nota je sledila protestu Velike Britanije in Francije, ki je bil poslan v Berlin. Ta med drugim pravi, da berlinsko pojasnilo o upravičenosti okupacije Češkoslovaške ni pravilno in ne v soglasju z dejstvi, ki so znani vsemu svetu.

"Politični in historični pojmi, omenjeni v uvodu nemškega pojasnila, na katerih podlagi je bila odredena okupacija Češkoslovaške, da je ta ogražala mir v centralni Evropi, niso v skladu z dejstvi," se glasi ruska nota. Češkoslovaška republika je bila ena izmed malega števila evropskih držav, v kateri je vladal notranji mir in katera je dosledno izvajala mirno zunanjo politiko. Sovjetska vlada ne pozna nobene države, katere ustava bi dovoljevala načelniku odpravo neodvisnosti brez dovoljenja ljudstva. Ne moremo si predstavljati, da bi kateri narod prostovoljno pristal na uničenje države in svoje neodvisnosti, zlasti pa ne država kot Češkoslovaška, ki se je stoletja borila, da izvojuje neodvisnost. Emil Hacha, predsednik Češkoslovaške, ni dobil oblasti od ljudstva glede kapitulacije in ta je bila v konfliktu s pravizjami češke ustave. Načelo samoodločevanja, katerega omenja nemška vlada, predvideva predvsem svobodno izražanje ljudstva in tega ne more izraziti nobena oseba kot posameznik. Mnenje sovjetske vlade je, da Nemčija s svojo akcijo ni odpravila nevarnosti splošne vojne, temveč jo je povečala s strmo glavljenjem politične stabilnosti v centralni Evropi in zadala nov udarec začetni in varnosti ljudstev."

Nacistične demonstracije v Memelu
Memel, 20. marca. — Nemški vojni veterani so večerj demonstrirali za vrnitev Memela Nemčiji v zvezi s ponovno postavitvijo spomenika bivšega kaiserja Viljema, katerega so Litvinci odstranili pred šestnajstimi leti. Skoro vsi Nemci so se udeležili proslav, katere je vodil dr. Ernst Neumann, Hitlerjev reprezentant v Memelu. Ceremonija se je zaključila s prisego lojalnosti Hitlerju in Veliki Nemčiji.

Tisk v Nikaragvi napada Hitlerja

Managua, Nikaragva, 20. marca. — Tukajšnji tisk udriha po diktatorju Hitlerju zaradi ropa Češkoslovaške. La Prensa, konservativni list, piše, "da bo norec Hitler uničil civilizacijo. Okupaciji Češkoslovaške bo sledila okupacija Ukrajine in tirolskih krajev in tej vojna, ki bo uničila civilizacijo v Evropi."

Pričetek pomladi

Danes se pričena pomlad v koledarju. Sonce je prekorajilo ekvator in zdaj prihaja z juga k nam na sever. Dan in noč sta enako dolga.

Ofenziva proti organizaciji ameriških zdravnikov. (Narisal Jerger.)

SIGRID UNDET:

JENNY

ROMAN

Poslovenil Fran Albrecht

Nekega večera si je na skrivaj ogledal njena ročna dela—pričakoval je najbrže, da se ukvarja z obrobjanjem povojev.

Seveda ni nič slabega mislil s tem. Zato pa tudi ni bilo nikakega upanja, da bo kaj bolje, kadar spet pride—nasprotno. Ona pa tudi ni mogla več.

Nekega dne je dobila pismo od njega, v katerem je med drugim pisal, da se mora na vsak način posvetovati s kakim zdravnikom.

Še isti večer je pisala kratko pismo Gunnarju Heggenu, da pričakuje v februarju otroka in ali ji more preskrbeti naslov kakega mirnega zatišja v Nemčiji, kjer bi lahko ostala, dokler ne bo prestano.

On ji je odgovoril z obratno pošto:

Draga Jenny!

Oglasil sem v dveh tukajšnjih listih in Ti pošljem vsa pisma, kolikor jih pride, da si jih potem lahko sama ogledaš. Če hočeš, da kam grem in si kaj ogledam zate, preden boš našla, potem veš, da bom z veseljem storil; sploh lahko v vsakem oziru razpolagaš z menoj. Piši, kdaj odpotuješ in katero pot, ali želiš, da Ti pridem naproti in ali Ti morem s čimerkoli drugim pomagati. To, kar si mi povedala, me je zelo zadelo, pa saj vem, da si razmeroma dovolj močna, da boš prenesla udarec. Bodi tako ljubezniva in mi piši, prosim, ali Ti še v drugih stvareh lahko kaj pomagam? Saj veš, da bi me veselilo, ako Ti lahko grem na roko. — Čujem, da imaš neko dobro sliko na državni razstavi—iskreno čestitam.

Z mnogimi pozdravi Tvoj stari prijatelj

G. H.

Cez nekaj dni je prišel cel zavoj pisem. Jenny se je prečkvala skozi del teh pisanj, ki so bila pogosto poslikana s strohovitimi ččkami. Nato je pisala frau Minni Schlessinger v okolici Warnemunedu ter najela tam sobo od petnajstega novembra dalje, sporočila svojo sklep Gunnarju ter odpovedala gospe Rasmussen.

Šele zadnji večer je pisala Gerfu Gramu:

Dragi prijatelj!

Odločila sem se za nekaj, kar Te bo bolelo, kot se bojim. Toda ne smeš se jeziti name. Jaz sem tako trudna in nervozna in dobro vem, da sem bila nepravilna in neljubezniva s Teboj, ko si bil tukaj in tega nikakor ne bi rada. Zato ne želim, da bi Te videla prej, dokler ne bo vse prestano in bom jaz spet v normalnem stanju. Jutri zjutraj odpotujem v nozemstvo—svojega naslova Ti za zdaj ne sporočim, pisma mi lahko pošlješ po gospe Franciški Ahlin, Varberg, Švedsko; tudi jaz Ti za zdaj pišem po tej poti. Bati se Ti ni treba zame; jaz sem sveža in se mi čisto dobro godi, samo, dragi, ne poskušaj priti do nadaljnega v zvezo z menoj po drugi poti, tega Te iskreno prosim. In ne bodi preveč hud name, a zdi se mi, da je ta izhod najboljši za naju oba. — Skušaj biti zaradi mene, tako malo potrpi in v skrbeh, kolikor Ti je le mogoče. Tvoja vdana

Jenny Winge.

Tako se je tedaj preselila k drugi vdovi v drugo hišico, do pot v rdečo z belo poslikanimi okenskimi nadzidki. Stala je sredi majhnega vrta s potmi, ki so bile s pločnicami krite, in s školjkami ob robovih gredic, na katerih so stale začrnele, gnijoče astre in georgine. Kakih dvajset do trideset takih hiš je stalo ob ostri cesti, ki je držala od kolodvorja do ribiškega zaliva, kjer se je lomilo morje ob dolgih kamenitih pomolih. Del poti oddal, odstran bele obale, kjer se je v velikih množicah nabirala haloga, je stal majhen kopališki hotel z zaprtimi oknicami. V notranjost dežele so se vila neskončna pota z golimi razmršenimi topoli, ki so se upogibali v vetru, mimo majhnih, iz kamenja zgrajenih poslopj s krpicno vrta spredaj in z dvoje troje velikih črnih senenih kopic, preko neskončnega črnega polja in močvirja. Zjutraj je bila zemlja sem pa tja pokrita z vodenosivim svežim snegom, ki pa ga je čez dan vzelo.

Jenny je romala po teh potih, kolikor daleč je je mogla, nato pa se je vračala domov in posedala v svoji sobici, ki je bila tokrat vsa prenatrpana z najdražestnejšimi drobnarijami, z barvnimi mavčnimi reliefji viteških gradov in šegavimi oštarijskimi prizori v medenih okvirih. Niti toliko ni imela moči, da bi si menjala mokro obutev, frau Schlessinger ji je

sezuvala čevlje in nogavice ter pri tem neprestano čebjala in opominjala Jenny, naj bo pogumna. In pripovedovala ji je o vseh mogočih Jennynih sotrpinkah, ki jih je že imela pri sebi na stanovanju — ta ali ona je bila zdaj poročena in se jim je čisto dobro godilo — saj!

Stanovala je tam kak mesec dni, ko se je frau Schlessinger pritrkljala v sobo razburjena in vsa sijoča—zunaj je neki gospod, ki bi rad pozdravil gospodično.

Jenny je kar ohromela od groze. Nato je le zmogla toliko, da je vprašala, kakšen je ta gospod. Čisto mlad, je rekla frau Schlessinger in se preže namuznila: wundernet. Šinilo ji je v glavo — je mar Gunnar? Vstala je, vrgla svoj potni pred okrog sebe, se vsa zavila vanj in se pogreznila na najgloblji naslanjač.

Frau Schlessinger je vsa žareča odplavala, da bi pripeljala gospoda noter. Povedla je Gunnarja k Jenny in obstala z blaženim nasmehom še za trenutek pri vratih, preden je izginila.

On ji je stisnil roko, da jo je zabolelo. A ves sijoč se je zasmejal:

„Zdelo se mi je, da moram res že pogledati, kako se ti godi. — Dejal bi sicer, da si si izbrala kaj tožen kot na zemlji, no, svežega zraka pa je tukaj dovolj.“ Stresel je nekoliko vode s svojega klobučevinastega pokrivala, ki ga je držal v roki.

„Naročila ti bom čaja in kaj za pod zobe.“ Zganila se je, kakor da hoče vstati, a je kar obsedela in rekla vsa zardela: „Nemara si tako prijazen in pozvoniš namestu mene —“

Heggen je jedel kakor volk in pri tem neprestano govoril. Bil je ves navdušen za Berlin; stanoval je gori v Boobitu, v delavski četrti; in govoril z enakim vžičenjem o nemških socialnih demokratih kakor o militarizmu: „Res, nekaj tako čudovito moškega je na njih, veš. Saj sledi eno iz drugega.“ Imel je priliko, da si je ogledal nekaj veleindustrijskih obratov, tudi nočno življenje je moral malo proučiti, ker se je srečal z nekim norveškim inženirjem, ki je bil tam na ženitovanjskem potovanju in pa z neko norveško družino z dvema zalima, ljubkima hčerškama—mladi damici sta bili kajpa kar vžičeni, ko sta si malo od bliže ogledali to pregrešno življenje.

„Sicer pa sem se razšel z njima. Gospodični Paulsen sem namreč nekega poznega večera predlagal, naj gre z mano k meni domov.“

„Ne, ali, Gunnar.“

„Da, vrag vedi, malo natrkan sem bil, saj si lahko misliš, in vrh tega je bilo samo za šalo, veš. Samo tega bi se še manjkalo, da bi ona pristala — potem bi bil zdajle lepo v kaši. Bil bi nemara primoran poročiti se z dekletom, ki se zabava s tem, da ovohava take stvari — ne, hvala lepa. Mene je zabavalo samo, da bi videl, kako se bo moralno ogorčala. No, nevarnosti ni bilo — take vrste dekle ne da svoje dragocnosti, dokler si ne zagotovi valute.“

Zdajci ga je obšla rdečica. Prišlo mu je na misel, da bi se utegnulo zdeti Jenny netaktno, da tako govori z njo—zdaj. Ona pa se je samo zasmejala:

„O, ti si res prava prismoda, Gunnar!“

Tista nenaravna mučna plahost je po malem izginjala z nje. Heggen pa je čebjala dalje.— Nekajkrat, ko ni opazila tega, so mu oči strahoma obvisle na njenem obrazu—bože mili, kako je bila suha in voolkosa—vsa nagubana okrog ust. Kite na vratu so ji izstopile in dvoje grdih črt se ji je vilo nad grlom.

Vreme se je zboljšalo, tako da je želela iti na sprehod z njim.

Šla sta po puščobni cesti z razpihanimi topoli skozi morskno meglo, Jenny vsa betežna in trudna.

„Vzemi no mojo roko,“ je rekel Gunnar mimogrede in ona se ga je oprijela.

„Meni se zdi tako žalostno tukaj, da je groza, Jenny. Veš kaj, ali bi ne bilo bolje, če bi odšla v Berlin?“

Jenny je zmajala z glavo.

„Tam imaš muzeje in vse mogoče stvari. Cloveka, s katerim si lahko skupaj. Ali pa napravi vsaj kratek izletič tja dol, da se malo porazvedriš. Zdi se mi, da mora biti pošteno dolgčas tu.“

„Ah ne, Gunnar, lahko si misliš—zdaj ne —“

„V tem ulstru si tako zala videti,“ je rekel čez čas oprezno.

Jenny je pobesila glavo.

(Dalje prihodnjič.)

Člani unije hotelskih delavcev piketirajo hotel Mayflower v Washingtonu, D. C., po oklicu stavke.

peresom svoje ime z datumom na papir, ki je bil opremljen z razkošnim žigom hotela „Uniona“.

Žareč od veselja se je Johnson globoko priklonil in zapustil Stewensa.

Kakor blisk je švignil Johnson v pisalno sobo hotela. Z enim samim skokom je bil pri prvem pisalnem stroju in njegovi spretni presti so z blazno hitrostjo začeli udarjati naslednje besede na podpisani papir:

Komercialni banki. Izročite mojemu slugi Georgu na moj račun 50,000 dolarjev v manjših bankovcih. S spoštovanjem Robert Stewens.

Naglo je spravil Johnson pisamo v kuverto, ki jo je skrbno zalepil in na zadnji strani zapečatil z značko hotela „Uniona“. S pisalom v žepu je nato planil na cesto in pomahal prvemu taksiju, ki ga je zagledal.

„Ali ne bi hoteli zaščititi deset dolarjev mož?“ je zakričal soferju.

„To se razume!“

„Dobro, potem divjajte s svojim zabojem. V desetih minutah moram biti na Broadwayu!“

Voz se je v peklenskem tempu pognal po ulicah. Na križišču bi kmalu podri prometnega stražnika, če se ne bi bil z naglim skokom rešil na pločnik.

Johnson je razburjen sedel zadaj v vozu in ni odvrnil pogleda od številčnice na zapetni uri. Pet minut, šest, sedem, osem, devet! Zdajci se je taksij ustavil, obupno je zahreščala zavora. Johnson je pomolil glavo skozi okno. Naglo je zapustil taksij. Vozniku je vrgel deset dolarjev ter planil peš proti Broadwayju.

Pogledal je na uro. Dvajset minut je poteklo, odkar je dobil podpis Roberta Stewensa. Čez deset minut bo že njegov sluga v banki.

Naposled je Johnson dospel v poslopje. Mimo vratarja je krenil naglih korakov v prvo nadstropje, kjer je bila blagajna. Pri prvem okencu je izročil pismo nekemu uradniku. „Moje ime je George,“ je rekel Johnson in skušal svoje neizmerno razburjenje prikriti z izrazom brežbriznosti.

„Trenutek, prosim, morda ta čas sedete,“ je rekel uradnik prav poslovnno, ko je prečital s strojem napisano pismo. Nato je stopil k blagajni, pri kateri sta sedela dva blagajnika.

Johnson je nervozno grizel v spodnjo ustnico. „Ali bodo sleparstvo odkrili, ali mi bodo brez zadržkov izplačali 50,000 dolarjev? Kaj pa, če pride med tem pravi George?“ Sreč mu je divje utripalo.

„Mister George,“ je nenadno zadonel klic. Johnson je skočil kvišku, srce mu je skoro zastalo, ko je stopil k okencu, kjer je stalo več oseb.

„Ali ste vi mister George?“ ga je vprašal neki novi uradnik.

„Da,“ je rekel Johnson z glasom, katerega naglas se mu je zdel čuden. V grlu ga je dušilo, ker je bilo izsušeno kakor puščavski pesek.

Uradnik se je obrnil k dvema drugima gospodama: „Primita tega moža!“

„Svetoval bi vam, da takoj priznate,“ je rekel eden izmed obeh detektivov Johnsonu, „Vaš tovariš v hotelu „Unionu“, ki se je tako drzno izdajal za Stewensa in vas kot svojega sluga poslal sem, je to že tudi storil!“

Tristan Bernard:

Poceni robec

V treh prostornih vozovih prvega razreda ekspresnega vlaka Lyon — Marseille je sedelo kakih dvajset potnikov.

Samo gospod Malardin, ugleden lyonski industrialec, je lahko govoril o sreči, zakaj našel je prazen oddelek. Tega je bil neizmerno vesel, čeprav je bil sicer družaben mož.

Bilo mu je približno petdeset let, imel je majhne črne brke in bil debel in zelo bojazljiv.

Prvih trideset minut si je krajšal čas s tem, da je razrezaval tiskovine, ki jih je kupil na lyonskem kolodvoru. Zdaj bi se bilo treba odločiti za čitanje. Toda po kratkem premisleku je sklenil, da bo najprej malo podremal ter se potem z odpočitim, svežim duhom lotil čitanja.

Avignon je bila zadnja postaja pred Marseillem.

Na avignonskem kolodvoru ni nihče izstopil in — zdelo se je — tudi ne vstopil. Šele v zadnjem trenutku je prihitel potnik na vlak, naglo prešel vse oddelke in slednjič mu je ugajal prostor pri gospodu Malardinu.

Gospod Malardin se je prebudit iz dremanja in ne preveč rad pospravil časopise, brošure in revije, ki so ležale na nasprotnem sedežu.

Prišlec je sedel, oprezno vzel z vrata svilen robec s črnimi progami, ki ga je zakrival prav do brade, ga skrbno zložil in dal zraven sebe. Malardin je čisto v nemarnosti opazoval njegove kretanje, kakor dobro vzgojen človek, ki čaka, ali se bo predstavil sosed, kakor se spodobi.

Ta neznanec, brez dvoma manj izkušen v svetu, je bil mnogo bolj zgovoren.

„Zdi se mi, gospod, da občudujete moj svilen robec?“ je dejal.

Gospod Malardin v tem hipu ni prav vedel, ali je dostojnejše reči da ali ne. Zato je v odgovor le nedoločno zamrmral.

„Ako vas nadlegujem s tem vprašanjem,“ je nadaljeval neznanec, „delam to zategadelj, ker je to moj lastni izdelek. . . . Da, tole umetno svilo izdelujemo pri nas. Če bi vam povedal ceno tega robcia, bi se vi še bolj čudili. . . . Dvajset frankov!“

„To res ni drago,“ je mirno odgovoril gospod Malardin. „Jaz bi ga cenil na petdeset ali šestdeset frankov.“

„Prodajamo jih samo po dvajset frankov. Pardon, gospod,“ je spet rekel neznanec. „Morda se vam bom zdel indiskreten, toda. . . . Gotovo ste oseba, ki zna na prvi pogled oceniti naš izdelek, prvi izdelek iz naše tovarne. Prosim, ponujam vam, da. . . . iz nekakega praznoverja, da ne bom imel smole. . . . za golih dvajset frankov.“

„Hvala vam,“ je rekel gospod Malardin, še zmeraj ne vedoč, ali naj sprejme to sijajno ponudbo.

Toda neznanec mu je že stisnil lepi tenki robec v roke. Gospodu Malardinu ni torej ostalo nič drugega kakor vzeti denar iz žepa.

Sosed je spravil dvajset frankov v denarnico, češ da mu bodo gotovo prinesli srečo. Hitrilo je prošil gospoda Malardina, naj nosi krasni robec kjerkoli v Marseillu.

„Imate gotovo znanca, prijatelja, sorodnike, ki vas pričakujejo na kolodvoru.“

„Da,“ je odgovoril gospod Malardin, „morda moj marsejski pooblaščenec.“

„No, to je ravno prav! Zelo bi me veselilo, gospod, ako bi imeli ta robec na vratu, ko boste stopili iz voza. Rad bi videl, s kakšnim veseljem in navdušenjem vas bo sprejel vaš pooblaščenec. Rad bi tudi slišal, ko mu boste odgovorili na njegove poklone: „To je prvi letošnji izdelek slovite tovarne Nicasse v Avignonu.“

„Nicasse. . . ah se že spominjam,“ se je smehljaj gospod Malardin.

Kmalu potem je gospod Nicasse vstal in odšel na hodnik. Minulo je pol ure, a sosedu ni bilo nazaj. Gospod Malardin ga je začel iskati, čeprav mu ni vedel nič posebnega povedati. Toda nikjer ni našel gospoda s črnimi brki. Naposled je opazil, da je na stranišnih vratih oznaka: zasedeno.

Da bi bil. . . ?

Gospod Malardin je precej dolgo stal na hodniku in čakal. Medtem je prišel iz stranišča samo neki obrbit mladenič, nihče drugega.

Kje je torej tičal gospod Nicasse? . . . Morebiti je zašel v voz drugega razreda, kjer je našel znanca? . . . Seveda — bilo bi kaj nedostojno stikati za njim. Sicer pa, naj bo, kjer hoče! . . .

In gospod Malardin se je mirno vrnil v svoj oddelek, sedel in vzel eno izmed revij v roke. Poskusil je čitati članek o podnebnih razmerah v Južni Ameriki. Vendar ga članek ni Bog ve kaj zanimal.

Na srečo ni bil Marseille več daleč. Stroj, sluteč skorajšnji počitek, je veselo piskal. Kmalu nato se je pojavilo veliko mesto na morskem obali.

Gospod Malardin — s kovčegom v roki in lepim robcem okrog vratu — je odšel na konec hodnika, pokleдал skozi okno in glasno zaklical:

„Nosač! nosač! . . . Halo!“

Čudno, dasi so bili že vsi potniki pripravljene za izstop, po gospodu Nicasu ni bilo ne sluha, ne duha. . . . No, ne da se pomagati. Morda je padel kje z vlaka.

Komaj je naš flegmatičen gospod Malardin oddal kovčeg potrestičku in hitel na peron, je opazil, da mu prihajajo trije gospodje naproti. Sekundo nato sta ga dva od teh gospodov prijela za roko in ga vklenila. . . . Tretji gospod je hitro vzel nosaču kovčeg in. . . .

„Idi! . . . Naprej!“

Gospod Malardin je buljil z očmi, imel napol odprta usta in ni mogel od groze izpregovoriti. Brez milosti so ga vlekli v pisarno policijskega komisariata.

Ko se je aretiraneec prebujal iz prvega osupljenja, je protestiral, govoril je naglo, me zmedene besede in stari brez vsake zveze, zakaj se z njim ni razumel, kaj se z njim godi, ali sanja ali bedi.

Obraz je razodeval nedolžno preganjanega človeka; prav ko pa je lahko vzbujal sum, je to zrel zločinec, ki se je uje past.

„To se popolnoma ujema s pisom avignonskega morilca, ki kor so vam telefonirali, kaj gospod kolega?“ je dejal izmed policijskih uradnikov.

„Čisto gotovo!“ je odgovoril kolega. „Črni brki. . . robe bele svile s črnimi progami. . . . se ujema za las natanko!“

Zdajci je gospod Malardin uprl svoje osupli pogled v potesta. Kakor da se mu je v njegovih hipoma zabilisl sum, razburjen je skušal pojasniti zgodbo o ugodnem nakupu, ca, o skrivnostnem izginjenem neznanega prodajalca.

Toda zkušeni kriminalisti niso poslušali. Imeli so dosti sliša s preiskovanjem njegove žepov in njegovega kovčega. lo pod podlogo klobuka so vti nosi ti radovedni gospodje!

Potem so ga brez dolgega sed odpeljali v zapor, kjer je prebil strašno noč. Zaman ga čakali pooblaščenec, zaman so čakali prijatelji k večerji. . . .

Šele drugi dan, ko je cela ata verodostojnih Marseilčanov potrdila istovetnost gospoda Malardina, mu je preiskujoči misar dovolil pripovedovati, ki je kupil svilen robec in ki je izginil mož s črnimi brki.

Med pripovedovanjem se komisar domislil, da je imel obrbiti mož, ki je prišel iz stranišča, čisto gotovo pri sebi ima je in britev. . . . da bi se utegnili ostanki brkov najti na peronu Avignon — Marseille, če jih ni močni južni veter odpihal.

Takoj je dal preiskovati v smeri.

Potem je sporočil gospodu Malardinu zanimivo vest: Njegov sopotnik, gospod „Nicasse“, med vožnjo odstranil najvidnejše in najbolj pozornost vzbujajoče sestavine svoje zunanjo, da bi mogel pobeigniti s posteljo ker ga policija preganja.

Zakaj? . . .

Ino, ker je ubil in oropal stotina v samotni avignonski ulici. Nato so lyonskega industrialeca milostno izpustili, seveda primernimi opravičili.

„Vaš dragoceni robec si pridržimo,“ je rekel komisar. „Moramo temeljito dognati, kaj ga izvori. . . . Če je last oropalga starca, ga bomo zaplenili in corpus delicti. Ako je last morilca, ga vam bomo rezervirali kot vašo nesporno lastnino. tem primeru dovolite, da vas čestitam. . . . Po mojem osebnem mnenju niste slabo kupili.“

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, za člano ali nečlano \$6.00 na eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anketnosti \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrzoka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdruč. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je \$7.50
1 tednik in 4.50	1 tednik in 6.50
2 tednika in 3.50	2 tednika in 5.50
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.50
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70
5 tednikov in . . . . . nič	5 tednikov in 1.50

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skopno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$ . . . . .

1) Ime . . . . . Čl. družstva št. . . . .
Naslov . . . . .
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:
2) . . . . . Čl. družstva št. . . . .
3) . . . . . Čl. družstva št. . . . .
4) . . . . . Čl. družstva št. . . . .
5) . . . . . Čl. družstva št. . . . .
Mesto . . . . . Država . . . . .
Nov naročnik . . . . . Star naročnik . . . . .

John Macdonald:

Zapletena zgodba

Ko je Johnson stopil v vestibul hotela „Uniona“ k filmskemu zvezdniku Stewensu, ni imel drugega namena kakor ta, da bi mu slovitni igralec dal avtogram na skrbno pripravljen kos papirja. Največja Johnsonova pastir je bila zbiranje podpisov znamenitih mož.

Stewens je prav tedaj sedel v pletenem naslanjaču in pritičkal k urešu telefonsko slušalko.

„Ali je tam Komercialna banka?“ je vprašal zvezdnik. Ko so mu to potrdili, je nadaljeval: „Tu Stewens, hotel Union. Čez pol

ure pošljem slugo k vam. Izkažal se bo s pisalom z mojim podpisom, njegovo ime je George. Izročite mu 50,000 dolarjev na moj račun. Torej se enkrat: 50,000 dolarjev mojemu slugi Georgu! Konec!“

Johnsonu, ki je stal blizu pletenega naslanjača filmskega zvezdnika in poslušal pogovor, je burno utripalo srce. 50,000 dolarjev! To je bila vsota, o kateri on pisarniški nastavljenec, še sanjati ni smel. Za ta denar bi človek lahko šel v najdražje letovišče in seboj vzel še svoje dekle.

Ko se je Johnson spomnil svojih Ninice, je v njem dozorela

trdna misel, da pojde sam po tistih 50,000 dolarjev v Komercialno banko.

„Oprostite mi, če motim, gospod Stewens,“ se je nenadno pojavil Johnson pred stolom filmskega zvezdnika. „Za avtogram bi vas prosil. Ali smem?“

Naglo je Johnson pomolil kos papirja in polnilno pero presenečenemu igralcu pod nos.

„Načelno ne dajem avtogramov!“ je Stewens izjavil odločno, toda Johnson se ni dal odgnati.

„Ali ne bi napravili izjemo, spoštovani umetnik?“

„No, dobro vam na ljubo,“ je rekel in že je zapisal s polnilnim